

KOHTAAMINEN DIAKONIN VASTAANOTOLLA

Vuokko Riutta
Opinnäytetyö, syksy 2012
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä Järvenpää
Diakonian suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK)
Diakonin virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Riutta, Vuokko. Kohtaaminen diakonin vastaanotolla. Järvenpää, syksy 2012, 47 s. 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Järvenpään yksikkö, sosionomi-diakoni (AMK)

Opinnäytetyön tarkoituksena on ollut selvittää kohtaamisen merkitystä auttamistyössä. Opinnäytetyötä on konkretisoitu diakonian asiakkaille suunnatulla laadullisella kyselyllä ja teemallisella haastattelulla.

Julkaisussa käsitellään kohtaamisen merkitystä yleisellä tasolla eri auttamisaloilla. Julkaisussa käydään läpi diakoniatyötä yleensä ja erityisesti Korsossa. Korsoa ja sen väestön rakennetta selvitetään, josta selvinnee avun tarve ja tarpeellisuus. Opinnäytetyössä selvitettiin Korson seurakunnan rakennetta ja siellä tehtävää diakoniatyötä.

Tieto Korson diakonian asiakkaiden kokemuksista auttamistilanteissa antaa välineitä kehittää diakonin työtä. Kohtaamisen merkitys on selvitelty asiakkaan kokemuksen kautta laadullisen kyselyn ja teemallisen haastattelun avulla.

Kyselystä selvisi, että diakoniatyö on ollut erittäin tärkeää auttamistyötä, jossa taito kohdata avun tarvitsija on ollut tärkeää ja siinä on pääasiallisesti onnistuttu. Moni oli saanut avun, joka on kantanut pitkään. Miesten ja naisten kokemus diakonin luona asioinnista oli erilainen. Teemallinen haastattelu konkretisoi kohtaamisen merkityksen auttamistyössä.

Vastanneet olivat enimmäkseen kokeneet, että diakonit ovat kohdanneet heidät asiallisesti ja kunnioittavasti avuntarpeessa olevan ihmisen ja he saivat paljon kiitosta tekemästään työstä. Hengellisen ulottuvuuden esillä olemista toisinaan kaivattiin ja myös esirukousta. Kaikki eivät tienneet sellaisen olevan mahdollista diakonin vastaanotolla.

Avainsanat: Seurakunta, Kohtaaminen diakonin vastaanotolla, läsnäolo, avun tarve, esirukous.

ABSTRACT

Riutta, Vuokko. Encounter at the deacon's office. Järvenpää, Autumn 2012. 47 p., 2 Appendices. Language: Finnish. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services. Option in Diaconal Social Work, Degree: Bachelor of Social Services.

The purpose of this study was to evaluate the importance of the encounter in relief work. This thesis is validated by using a qualitative survey and a themed interview that's aimed at deacon's customers.

The thesis deals with the importance of the encounter at a general level, specifically in aid work. The publication goes through diaconal work in general, particularly in Korso. The examining of social structures of Korso, reveals the importance and need for aid in Korso. In this thesis the structure and the deacon's work in the Korso church were studied carefully.

The information from the Korso diaconal customer experiences in aid giving situations provides the tools to develop the deacon's work. Significance of the encounter is analysed through the customer experience survey and a themed interview.

The survey revealed that diaconal work has been very important aid work; especially where the skills to face the people needing assistance has been on high importance and the needs has been met successfully. Many had received assistance, which has gone for a long time. The experience of visiting the deacon's office varied depending if you were a woman or a man. The themed interview verified the importance of this type of relief work.

The respondents mostly experienced that the deacons they encountered treated them fairly and respectfully while they needed assistance. They received a lot of praise for their work. The spiritual dimension and intercession at times were needed. All were unaware of this being possible while visiting deacon's office.

Keywords: church, consultation at deacon's office, the presence, the need for assistance, intercession.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KOHTAAMINEN.....	7
2.1 Kohtaamisen merkitys hoitotyössä	9
2.2 Kohtaamisen merkitys diakoniatyössä.....	11
2.3 Kohtaamisia raamatussa	13
3 VANTAAN VÄESTÖRAKENNE	15
3.1 Korso	16
4 KORSON SEURAKUNTA.....	17
4.1 Korson seurakunnan toiminta.....	17
4.2 Seurakunnan strategia	18
4.3 Korso ja diakonia.....	20
5 MÄÄRÄLLINEN JA LAADULLINEN MENETELMÄ.....	22
6 TULEEKO SEURAKUNNAN JÄSEN KUULLUKSI?	23
7 MITEN DIAKONIASSA ASIOIVA KOKEE ASIOINNIN DIAKONIN LUONA ...	26
8 MITEN DIAKONIN LUONA ASIOIVA OLI KOKENUT DIAKONIN KANSSA ASIOINNIN.....	37
9 POHDINTA	39
LÄHTEET.....	42
LIITTEET	45
Liite 1: Kyselylomake: Miten olen saanut vaikuttaa?	
Liite 2: Kyselylomake: Miten minut on kohdattu asioidessani diakonin luona?	

1 JOHDANTO

Mikä on kirkon diakoniassa toimivan diakonin tärkein työväline? Keskustelin aiheesta Korson seurakunnan diakonin, Pia Olkkolan kanssa. Kysyin häneltä, mikä merkitys kohtaamisella on diakonin työssä. Hän vastasi, että taito kohdata ihminen on diakonin tärkein työväline.

Onko tämä taito kaikilla auttamistyötä tekeillä? Jos ei, niin voiko sen oppia? Työssäni olen halunnut selvittää, kuinka merkityksellistä kohtaaminen on ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja erityisesti auttamistyössä.

Lääkärin luo hakeudutaan, kun ollaan kasvokkain sairauden kanssa. Ihmisen joutuessa asiakkaan rooliin sairastuessaan hoitavilla käsillä on merkitys. Hoitaja voi myös lievittää epätietoisuuden ja pelon taakkaa omalla levollisuudellaan ja ammatillisella työotteellaan.

Diakonin vastaanotolle tullaan usein elämän kriisi vaiheessa. Taloudellinen umpikuja on suurin syy, diakonisen avun piiriin hakeutumiselle. Monenlaiset menetykset, sairaudet, työttömyys, päihde -ja mielenterveysongelmat tekevät ihmisestä kovin altavastaajan avunhakijana. (Kettunen 20 01, 133.) Taloudellinen hätä on suurin.

Tällä opinnäytetyöllä halusin selvittää, mikä merkitys kohtaamisella on diakonin vastaanotolla. Tein aiheesta laadullisen kyselyn Korson diakoniatyön piiriin kuuluville asiakkailta ja syvensin tutkimustani kahdella teemallisella haastattelulla, jonka äänitin ja litteroin.

Opinnäytetyössä on myös kyselyn tulokset, jossa selvitin, miten seurakuntalainen Korsossa on saanut vaikuttaa seurakunnassaan ja miten hän olisi halunnut. Mielestäni kyselyn tulokset kertovat siitä, onko seurakunta seurakuntalaista varten vai seurakuntalainen seurakuntaa varten. Vastaako kirkko seurakuntalaistensa tarpeisiin vai kenen tarpeista on kysymys?(Korson seurakunta, kysely: 11/2011).

Miten ihminen voi olla ihmiselle ihminen? Siihen ei varmaan ole yhtä ainoaa vastausta. Omien varjojen tunnistaminen ja oman raadollisuuden ymmärtäminen auttaa meitä, kun kohtaamme ihmisiä. Kohtaamisen merkitys elämän taitekohdissa on hyvin merkityksellistä ja kauaskantoista.

Kohtaamiseen ei ole käsikirjoitusta, eikä sitä voi näytellä, mutta läsnäoloa voi harjoitella, lähtemällä pitkälle itsetutkiskelun matkalle. Pieni asia voikin saada suuren merkityksen. Pahimmillaan katse ja kosketus voi toimia jopa mielivaltaisen vallan käytön välineenä. Auttaja voi tietämättään olla varustettu näillä ominaisuuksilla.

Ihmiset tulevat diakonin vastaanotolle usein sellaisessa tilanteessa, jossa ei ole enää muuta vaihtoehtoa. Diakonin on hyvä olla tietoinen omista varjoistaan, jotta käynti ei asiakkaalta veisi viimeistään toivoa paremmasta. (Lindqvist 2006,38.)

Tarkistelen hieman Korson väestön rakennetta, sekä Korson seurakuntaa ja sen toimintaa. Selvitääkö pelkällä leivällä vai tarvitaanko läsnäoloa? Opinnäytetyöni yksi tarkoitus on saada lisää kyselijöitä ja etsijöitä tähän valmiin näköiseen maailmaan ja myös etsimään keinoja, miten kokemuksen karttuessakin säilyisi herkkyys nähdä ihminen ja kulkea tämän vierellä ammattilaisena ja ihmisenä.

2 KOHTAAMINEN

Mitä kohtaaminen sisältää? Miten tuon ilmiön saa näkyväksi ja todistettavasti merkitykselliseksi?

Lindqvist sanoo kirjassaan, Auttajan varjo, kuinka ammattilaisen tunnistaa koulutuksen tuomasta roolista ja maallikon siitä, että tämä työskentelee omana itsenään ja Hän tähdentää koulutuksen kautta saatua suojaa ja sitoutumista. Lindqvistin kannanotto antaa mielenkiintoisen haasteen kohtaamisen ja läsnäolon merkityksestä auttamistyössä. Hän ottaa kantaa myös ihmiseksi tulemisen ja ihmisenä olemisen tärkeydestä ammattiin kuuluvina tekijöinä.(Lindqvist 2006, 45–62.)

Halutessani kohdata aidosti, tulee minun olla vahvasti tietoinen itsestäni. Lindqvist korostaa lausetta "Minä olen"(Lindqvist 2006, 91–92). Jatkaisin tuota lausetta vielä edesmenneen isäni lausahduksella, joka syventää edellä mainittua ajatusta: "Minä olen minä".

Yhteyden tunnistaminen omaan varjoonsa on tärkeää, jotta voisi työskennellä omana itsenä, läsnä olevana ja ihmisenä auttamistyössä (Lindqvist 2006, 93). Työskentely auttajan roolissa kuulostaa vahvan ihmisen puuhalta. Lindqvistin mukaan, auttajaksi voi tulla vain jos uskaltaa altistua haavoittuvaksi. Positiivisin kokemus haavoittuvaksi altistumisesta on rakastuminen, siinä tilassa ihminen suostuu luopuman omasta erillisyydestäänkin.(Lindqvist 2006,95–98). Haavoittavaksi suostunut ei pelaa, eikä pakene. Hän uskaltaa kulkea vastavirtaan ja haluaa olla uskollinen omalle itselleen.

Hyväksi auttajaksi edetään kipujen kautta, väheksymättä ammatillista perustietoa. Näillä avuilla työskennellään ihmisenä ihmisten joukossa(Lindqvist 2006, 98). Oman raadollisuutensa kohtaaminen on välttämätöntä, jotta voi kohdata toisen ihmisen heikkona ja epäonnistuneena.

Diakonian avun piiriin tulevilla asiakkailla on lukuisia kokemuksia perusluottamuksensa horjumisesta. Luottamus on kuitenkin tärkeä edellytys onnistuneeseen

seen vuorovaikutukseen. Taito kohdata ihminen ja olla läsnä ovat tärkeät työvälineet myös luottamuksen saavuttamiseen. Aito läsnäolo syntyy aidoista elementeistä, jonka alkulähde on siinä, että ihminen auttajana on tosissaan, unohtamatta kuitenkaan sitä, että auttamistilanne on dialogi.

Diakonin vastaanotolle tulevilla ihmisillä ei useinkaan ole mitään tarvetta miellyttää diakoniaa. He tarvitsevat apua. Diakoni saattaa olla viimeisin luokku, josta apua enää voisi saada. Apua hakeva ihminen on hyvin haavoitetussa tilassa. Auttaminen on aina vuorovaikusta. Miten olla vuorovaikutuksessa ihmisen kanssa, joka on tämänkaltaisessa elämäntilanteessa.

Ketkä hakeutuvat auttamistyöhön? Margit Sjöroosin kirjasta: Myötätunto, ole läsnä, elä mukana ilmenee, että niillä auttamisaloilla, joilla myötätunnon pitäisi olla toiminnan lähtökohta, myötätuntoa on hyvin vähän havaittavissa. Myötätunnon puuttuminen on alku monille julmuuksille. Se on alku koulu- ja työpaikka kiusaamisille, perheissä tapahtuville julmuuksille, mielivaltaiselle väkivallalle, muutamia mainitakseni. (Sjöroos 2010,14).

Sjöroosin mielestä myötätunnon puute on suurin ja pahin, mikä ihmiskuntaa voi kohdata. Hänen mielestään myötätunto on tekemistä, ja se liittyy vain läsnäolontaitoon. On eri asia olla läsnä, kuin olla vain paikalla.

Kati Pupita-Mattilan mukaan asiakkaan kohtaamiseen tarvitaan rohkeutta, koska ollaan hänen rinnalla arjessa. Tarvitaan rohkeutta lähimmäisenä ja ihmisenä olemiseen ja läsnäoloon. Aitous sisältyy kohtaamiseen. Pupita-Mattilan mielestä kohtaamista ei voi opetella kirjoista, eikä siihen voi itseään, eikä toista pakottaa.

Hän on sitä mieltä, että jokainen voisi oppia kohtaamisen taidon, mutta se vaatisi hiljentymistä ja heittäytymistä, sekä voimaa luopua omasta viisaudesta. Suostua vuorovaikutukseen silloinkin, kun lopputulos ei ole ennustettavissa. Se on keskeneräisyyden sietämistä ja neuvottomuuteen suostumista. Tärkein kohtaaminen on kohtaaminen itsensä kanssa. Se on elämää avointen kysymysten kanssa. (Pupita-Mattila 2006, 32–40.)

Aitous tunnistaa siitä, että, tunnistaa itsensä. Toista ei voi kohdata, ilman tätä tietoisuutta. Mattila ottaa puheeksi myös tilan, joka tarvitaan, jotta aito kohtaaminen mahdollistuisi. Aidossa kohtaamisessa emme voi sanoittaa toista. Emme voi, emmekä saa vastata toisen puolesta. Kohtaamiseen ei ole valmiita käsikirjoituksia. Mattilan mukaan kosketuspinta aitoon kohtaamiseen löytyy läsnäolon, vakavasti ottamisen ja jakamisen kautta. Luottamuksellisen ilmapiirin syntymiselle läsnä olo on välttämätöntä. Hän jättää pohdittavaksi kysymyksen, voiko kohtaamista suorittaa tai esittää?(Pupita-Mattila, 2006, 12–14.)

2.1 Kohtaamisen merkitys hoitotyössä

Hoitotyössä onnistuneen vuorovaikutuksen vaikutusta on tutkittu monella tapaa ja sen on todettu nopeuttavan paranemista, jopa madaltavan kivun tuntemista ja motivoivan orientoitumista kuntoutumiseen.

Turun yliopiston verkkolehti julkaisi tutkija Heljä Lungren-Laineen kirjoittaman artikkelin, kuinka hoitotyö on kohtaamisia, (julkaisu 24.3.2008) kuinka vuorovaikutuksessa hoitotyön ammatillisuuden säilyttäminen on tärkeää, sekä suhtautuminen potilaaseen tasavertaisena ja vastavuoroisesti. Hän jatkaa samaisessa artikkelissa, että hoitajien koulutuksesta löytyy oppijaksoja, joissa perehdytään vuorovaikutustaitoihin. Samalla hän toteaa, etteivät vuorovaikutustaidot välttämättä synny ammattikokemuksen kautta. Ne ovat luontaisia taitoja ja sosiaalista älystä, joita ei mikään koulutus voi antaa. Hänen mielestään taito kohdata on tärkeä työväline hoitotyössä ja varsinkin mielenterveystyössä kohtaamisen tärkeys korostuu. Hän korostaa kokonaisvaltaisemmalla tasolla tapahtuvaa vuorovaikutusta, suhteessa puheen tasolla tapahtuvaan hoitotyössä.

Hoitotyössä vuorovaikutustilanne on aina ainutlaatuinen, koska siinä ollaan tekemisissä niin syntymän kuin kuolemankin kanssa. Hän tuo esille ajatuksen, ettei hoitotyön haasteellisissa kohtaamisissa (päähtyneet tai aggressiiviset asiakkaat) ihmiset ole hankalia, vaan heidän elämänsä tilanne. Näissä tilanteissa painottaa yksilön kunnioittamisen välttämättömyyttä.(Lungren-Laine 2008, julkaisu.)

Vuoden 2001 Mattilan tutkimuksesta ilmeni, että henkilökunnan myönteisellä asenteella ja asiakkaan riittävällä tiedon saannilla mahdollistetaan hyvä hoitotyö. Tutkimuksesta ilmeni asiakkaan tulotilanteen vaikutus vuorovaikutuksen onnistumiselle. Tärkeänä koettiin tulotilanteen myönteisyys ja todesta ottamisesta. Asiakkaan ja hoitajan läheisyyden koettiin lisäävän asiakkaan turvallisuuden tunnetta

Ennakoivan välittämisen merkitys ja asiakkaan tunteiden huomioon ottaminen hoitotyössä koettiin tärkeänä, kuin myös asiakaslähtöinen toiminta ja hoitaja tiedon hallinta.(Mattila 2001, tutkimus).

Vuorovaikutusta heikentävinä tekijöitä pidettiin tulotilanteen kielteisyys, hoitajan ja potilaan etäisyyttä, potilaan osattomuutta päätöksen tekoon, hoitajan tietopohjan heikkoutta ja taittamattomuutta, epäsuotuisaa fyysistä ympäristöä. (Outi Syrjälä Turun ammattikorkea 2005 hoitotyönkoulutus ohjelma, Vuorovaikutus kulttuuri hoitotyössä)

Ohjauksen onnistumisen edellytys on toimiva vuorovaikutus. Yksilöohjauksessa vuorovaikutus onnistui paremmin, koska asiakkailla oli mahdollisuus kysymysten esittämiseen, sekä väärinkäsitysten oikaisemiseen ja tuen saamiseen hoitajalta.

Sanattoman viestin vaikutus hoitotyössä on kiistatonta. Eleiden ja sanojen ollessa ristiriidassa keskenään, asiakas kuuntelee sanatonta viestiä. Kuuntelemisella ja kuulemisella on eroa. Hoitajan kuuntelutaidot ilmenevät siinä, kuinka hän ottaa huomioon kuulemaansa.(Kyngäs , Kääriäinen, Poskiparta, Johansson 2007, 74–80).

Kuulluksi tulemisen kokemus auttoi asiakasta jäsentelemään omia ajatuksia. Avoimet kysymykset olivat osoitus asiakkaan kunnioittamisesta. Kysymyksiä asetellessa, tulisi välttää sitä, ettei tilanne tuntuisi potilaasta kuulustelulta (Silvennoinen 2004, 124–127.)

2.2 Kohtaamisen merkitys diakoniatyössä

Onnistuneeseen hoito ja ohjaustulokseen tarvitaan onnistunut kohtaaminen. Poikkeavatko ihmisten tarpeet heidän tullessaan diakonin vastaanotolle vuorovaikutuksen suhteen?

Diakoni Johannes Niska-Virran mukaan (10.1.2010) diakonin persoonalla on seurakunnassa suuri vapaus vaikuttaa siihen, miten hän työtänsä tekee. Tämnäkalainen vapaus tuo haasteen henkilökemioiden kenttään. Henkilökemia tarkoittaa psykologisia vaikutteita ihmisten välillä. Se on sosiaalinen kenttä, jonka voi kokea, mutta ilmiön mittaamiseen on vaikea löytää välineitä (Dunderfelt, 1998 11.)

Diakoni Niska-Virta toteaa, että kirkko on usein koostunut taitavista ja voimakkaista, sekä sooloilevista persoonista, joilta puuttuu hyvä johtajuus. Hän jatkaa, ettei tämä voi olla näkymättä vuorovaikutuksessa asiakkaisiin? Itselleni tutkijana herää kysymys, millainen on voimakas, sooloileva työtoveri? Millainen on kohtaaminen voimakkaan ja sooloilevan diakonin vastaanotolla.

Diakoniatyöntekijöiden näkemys oman työnsä tavoitteista painottuu ensisijaisesti henkisen tuen antamiseen. Diakonit näkevät henkisen tuen tarpeen kaikissa avuntarvitsijoissa. Kokonaisvaltaisen kohtaamisen merkitys oli työntekijöiden mielestä koettu tärkeänä. (Kettunen 2001, 61.) Auttaminen kaikilla elämän alueilla nähtiin tärkeänä. Avuntarvitsijoiden tarpeen painottuivat kuitenkin enimmäkseen aineelliseen hätään (Kettunen 2001,33).

Sjöroos toteaa, myötätunnon olevan taitolaji, jossa on haastetta, mutta joka myös palkitsee. Myötätunto ei ole pelkää myötäilemistä, vaan tähän taitoon liittyy myös lujuttua ja tilannetajua. Kuka tahansa, voi olla seuraavaksi avun tarpeessa ja diakonin vastaanotolla.(Sjöroos 2010, 27).

Diakoniabarometrin1999:n mukaan 1999:n kaikkein heikoimmassa asemassa työntekijöiden mukaan olivat pitkäaikaistyöttömät, sekä päihde – ja mielenterve-

ys asiakkaat. Tutkimuksesta selvisi, että asiakkaan ja työntekijän käsitys hädästä oli erilainen.

Puolet diakonin luo hakeutuneista oli työttömiä ja neljäsosa oli ollut työttömänä yli kolme vuotta. Työntekijät kuuluivat työttömyyden olleen vasta viidennellä sijalla huolten listalla. Kohtaaminen diakonin kanssa oli koettu tästä huolimatta myönteisenä. Kohtaamisen merkitys korostuu elämän vaikeissa vaiheissa.. (Kettunen 2001, 137–139.)

Työntekijöiden ja asiakkaiden näkemykset eroavat poikkeavat eniten silloin, kun on kysymys taloudellisen avun ja keskusteluavun kohdalla. Tämä ilmenee niin, että asiakkaiden saadessa taloudellista apua(53 %), työntekijä on kokenut tehneensä tämänkaltaisia toimenpiteitä vähemmän (39 %).

Barometrin mukaan työntekijät olivat kokeet antaneensa keskusteluapua ja hengellistä tukea enemmän kuin asiakas oli kokenut saavansa. Työntekijät eivät olleet uskoneet taloudellisen avun merkittävyyteen, he olivat pitäneet keskusteluapua ja hengellistä apua merkittävämpänä tukena, vaikka suurin osa (82 %) avun tarvisijoista haki apua taloudelliseen ahdinkoon. (Kettunen, 152). Konkreettinen auttaminen ja keskustelu antoivat kokemuksen autetuksi tulemisesta, joka ilman onnistunutta vuorovaikutusta ei olisi onnistunut.

Auttamistilanteessa olennaisinta oli, että asianomainen koki, että hänestä todella välitettiin. (Kettunen, 2001,159).

Diakoniatyön on tarkoitus auttaa niitä, joilla on suurin hätä, he ovat ihmisiä, joita yhteiskuntamme turvajärjestelmä ei enää tavoita. Kirkon diakonityötä toteutetaan osana paikallisseurakuntien toimintaa, sekä ammatillisesti koulutettujen diakoniaviranhaltioiden ja vapaaehtoisten työnä. Diakonian tehtävä liittyy kirkon hengelliseen elämään sen etsiessä niitä, jotka ovat kaikkensa menettäneet. Tämä periaate merkitsee sitä, että kirkon diakonityön on oltava alttiille muutoksille. (Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 103s. 173, 202.)

Päihde -ja mielenterveys asiakkaat ovat yhteiskunnassamme heikoimmassa asemassa, Muita apua tarvitsevia ovat velkaantuneet, fyysisesti sairaat, vähävaraiset yksinäiset, maahanmuuttajat, yksinhuoltajaperheet, lapsiperheet, työttömät, työssä uupuneet. (Helin, Hiilamo, Jokela 2010 s. 56.)

Diakoniatyön tehtävä on kirkkojärjestyksen mukaan selvittää kuka ensisijaisesti tarvitsee apua. Elämän kriisit eivät kuitenkaan katso yhteiskuntaluokkaan. Diakonilta vaaditaan erityistä taitoa nähdä todellinen avun tarve. Se mitä ihmisellä on yllä, ei kerro koko totuutta. (Helin, Hiilamo, Jokela.2010.s. 56.)

2.3 Kohtaamisia raamatussa

Raamatun teksteissä löytyy kuvauksia erilaisista kohtaamisista. Uudessa testamentissa kuvataan Jeesuksen elämää. Hänen tapansa kohdata ihmisiä sai paljonkin ristiriitaista huomiota. Hän sai moitteita siitä, että vietti aikaa, sen ajan huonomaineisten ihmisten kanssa. Markuksen evankeliumissa, papit moittivat Häntä siitä, kuinka Hän söi publikaanien ja syntisten kanssa. Tähän syytökseen Jeesus vastasi, "etteivät terveet tarvitse parantajaa vaan sairaat".(Mark.2:19).

Hänen tapaansa kohdata ihminen liittyi myös materiaalinen auttaminen. Matteuksen evankeliumissa on tarina siitä, kuinka Hän antoi ruokaa suurelle määrälle ihmisiä (14:15–20).

Hän puolusti ihmistä ja asettui tämän rinnalle. Johanneksen evankeliumissa 8:1–11 on kertomus naisesta, jonka kirjanoppineet halusivat kivittää, koska saivat tietää, että nainen oli pettänyt miestänsä. Jeesus asettui kivittäjien eteen ja sanoi: "Jos joku teistä on synnitön, se heittäkööt ensimmäisellä kivellä"(John.8:7). Tekstin mukaan kivitystä ei tuolloin tapahtunut, ilmeisesti Jeesuksella oli valtavasti auktoriteettia.

Jeesus uskalsi itkeä, itkevien kanssa, Hän uskalsi tuntea ja näyttää tunteitaan. Tämä ilmenee Raamatun kertomuksesta, jossa kerrotaan Hänen ystävänsä Lasaruksen kuolemasta,(Joh.11:1–36) jossa kerrotaan ihmisten itkevän Lasaruksen kuolemaa ja myös Jeesus itki.

Raamattua lukiessa tulee vaikutelma siitä, että kenet Jeesus kohtasikin Hän oli vahvasti läsnä. (Sakkeus, Samarialainen nainen) Hänen olemuksensa viesti paljon, Hänet huomattiin ja Hänestä oltiin aina jotakin mieltä. Häntä vihattiin tai rakastettiin. (fariseukset, kirjanoppineet, Jeesuksen opetuslapset). Hänen tavaansa katsoa ihmistä oli suuri vaikutus. Asko Matikka kuvaa tätä kirjassaan Kohtaamisia Jeesuksen kanssa, kirjoittaessaan Sakkeuksen ja Jeesuksen kohtaamisesta. Sakkeusta kuvataan pienikokoiseksi mieheksi, jolla ei ollut kovinkaan hyvä maine. Hän oli vihattu ihminen, koska hän oli ollut hyvin epärehellinen. Häntä ei hyväksytty edes oman kanssansa jäseneksi. Kirja kertoo, että Sakkeus halusi kohdata Jeesuksen. Jeesus näki Sakkeuksen todellisen arvon. josta seurasi, että hän halusi toimia arvonsa mukaisesti. Tästä seurauksena maksoi takaisin petkuttamansa rahat nelinkertaisesti (Matikka, 2004, s.102–107.)

Tuomo Mannermaan pysäyttää lukijan teoksessa Pieni kirja Jeesuksesta kysymykseen: ”kohtaamme Kristuksen vähimmissä veljissä ja sisarissa”? Hän antaa ymmärtää, että Jeesus on löydettävissä tässäkin ajassa, jota elämme. Hän siteeraa raamatun tekstiä Matteuksen evankeliumista 25:31–46, jossa viitataan siihen, että kohtaamme Jeesuksen lähimmäisissämme, jotka yrittävät selvitä elämän moninaisissa ongelmassa. He ovat sairaita, nälkäisiä ja janoisia. He ovat köyhiä vangittuja ja sorrettuja, velkaisia ja vieraina maassamme. Evanke-liumi Matteuksen mukaan 31: 45 sanoo, minkä olette jättäneet tekemättä yhdellekään näistä vähimmistä, olette jättäneet tekemättä minulle, joka tässä kohtaa tarkoittaa Jeesusta. (Mannermaa, 1995 s.137–139.)

3 VANTAAN VÄESTÖRAKENNE

Vantaa on n. 202 962 asukkaan kaupunki, joka on Jarmo Honkasen mukaan (Kuvailulehti huhtikuu 2011) Suomen nopeimmin kasvava alue. Vuosittain Vantaan asukas määrä lisääntyy 2000 hengellä. Vantaalaisista puolet on syntymäperäisiä pääkaupunkilaisia (Marraskuussa 2011). Tuloerot Vantaan sisällä ovat varsin suuret johtuen lähiseutujen ja pientaloalueiden välisistä eroista. Naiset ansaitsevat 71 % miesten tuloihin nähden.

Koulutus aste 15 vuotta täyttäneistä Vantaalaisista näyttää seuraavaa;

Koulutusaste	Prosenttia
Perusaste	38 %
Keskiaste	35 %
Korkea keskiaste	27 %

Vantaan väestö koostuu pääasiallisesti suomenkielisistä. Suomenruotsalaisten lukumäärä on ollut hieman laskusuunnassa paikkakunnalle suuntautuneen muuttoliikkeen vuoksi. Prosentuaalisesti laskettuna Vantaalla on kaikkein vähiten ruotsinkielisiä kaikista Suomen kaksikielisistä kunnista. Vantaalla on ruotsinkielisiä 6000.

Vuonna 2008 Vantaalla asui 10 845 ulkomaalaista kansalaista. Vuonna 2006 alussa Vantaan 187 281 asukkaasta 74,6 % (139 805) kuului evankelisluterilaiseen kirkkoon. 1,3 % (2 434) kuului ortodoksiseen kirkkoon ja 1,6 % (2939) kuului muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin. 22,5 % (42 103) ei kuulunut mihinkään uskonnolliseen yhdyskuntaan. Vantaalla luterilaista kirkkoa edustavat Vantaan seurakunnat. (wikibedia)

Vantaa jakautuu seitsemään suuralueeseen: Myyrmäki (50 607 asukasta), Kivistö (7 628 asukasta), Aviapolis (15 042 asukasta), Koivukylä (24 587 asukasta), Korso (28 575 asukasta), Tikkurila (36 892 asukasta), sekä Hakunila (28 748 asukasta).

3.1 Korso

Korso on suuralue Vantaan kaupungin koillisosassa. Sen pinta ala on 2,9 km. Korson suuralueeseen kuuluu yhdeksän kaupungin osaa: Matari, Korso, Mikko-la, Leppäkorpi Jokivarsi, Vierumäki, Vallinoja.

Tilastotietoa Korsosta

AIHEALUE	KOR- SO/VANTAA	KOKO MAA
Työttömyysaste	8.2 %	11.6 %
0-14-vuotiaiden osuus väestöstä 2009	18.3%	16.6%
15-64-vuotiaiden osuus väestöstä 2009	70.2%	66.4%
65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä 2009	11.5%	17%
Eläkkeellä olevien osuus väestöstä 2009	16.2%	23.5%
Ulkomaiden kansalaisten osuus väestöstä 2009	6.0%	2.9%
Vuokra-asunnoissa asuvat	34.5%	30.3%
Rivi- ja pientaloissa asuvat	38.7%	54.5%
Asunnottomuus (Asumisen rahoitus ja kehittämiskeskus)	600 yksinäistä/ 15 perhettä	8510 yksin. /320 perh.

(www.tilastokeskus.fi)

Tilastokeskuksen tekemän tutkimuksen mukaan vuonna 2009 Vantaa/Korso alueella oli 600 yksinäistä asunnotonta ja 15 perhettä vailla asuntoa.

4 KORSON SEURAKUNTA

Vantaalla on seitsemän seurakuntaa, jotka yhdessä muodostavat seurakuntayhtymän. Korso on yksi Vantaan seurakuntayhtymän seurakunnista. Korson suuralueella asuu 28 988 asukasta (Wikipedia 1.1.2011). Korsossa asuu 7285 asukasta (Wikipedia 1.1.2010).

Vantaalaisista kuuluu seurakuntaan n.68 %. seurakunnan jäseniä on n. 135 748 henkilöä. Vantaalla tapahtuva väestön kasvu luo oman haasteensa myös seurakuntaan, joista diakoniatyö on todennäköisesti haastavimmassa roolissa.

Korsossa kirkko on keskellä kylää. Saman katon alta löytyy koko Jumalanpalvelus elämä.

4.1 Korson seurakunnan toiminta

Toiminta koostuu lapsi - ja perhetyöstä, nuoriso ja varhaisnuorisotyöstä. Seurakunta tarjoaa keskusteluapua ja perheneuvontaa. Seurakunta tekee aikuistyötä, vapaaehtoistyötä, vanhustyötä, katulähetystystä ja surutyötä. Seurakunnan toimintaan kuuluu diakoniatyö.

Korson diakoniatyön toimintaa vuonna 2009 on sävyttänyt yleinen taloudellinen lama. Tämä on tarkoittanut uusien asiakkaiden tulemista diakoniatyön piiriin. Sosiaalitoimen linjaukset liittyen vuokra rästien maksamiseen ovat asettaneet painetta diakoniatyöhön.

Toimintakertomuksen mukaan Korson diakoniatyö on koettu helposti lähestyttäväksi ja se toimii osana Korsolaisten arkea. Korsossa yhteisöllisyys on heidän vahvuuttansa, tämä näkyy lukuisina lahjoituksina diakoniatyöhön.

Vuoden 2009 toiminta kertomuksen mukaan diakoniatyön tavoitteet ovat olleet realistisia ja diakoniatyö on pystynyt vastaamaan niihin. Vapaaehtoistyöntekijöi-

den määrä on lisääntynyt, sekä katulähetyksen vapaaehtoinen joukko on vakiintunut.

Diakonia työ on edelleen vastannut työn koordinoinnista. Toiminnan jakaminen muille työmuodoille on 2009 diakoniatyön toimintakertomuksen mukaan vielä tarkoitus kehittää. Tässä on haluttu nähdä kauemmaksi, koska diakonista apua tarvitsevien vanhusten määrä tulee tulevaisuudessa lisääntymään.

Vapaaehtoisien työpanoksen merkitys on ollut suuri, samoin tarve saada lisää vapaaehtoisia Korson seurakuntaan. Korson seurakunta tekee yhteistyötä Korson työttömien ja Korson tuvan kanssa, joka on lastensuojeluyksikkö, sekä Korson sosiaalityöntekijöiden kanssa (sosiaalitoimi, A-klinikka)

4.2 Seurakunnan strategia

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen siirtyessä aluejohtoisesta keskittyyn johtamismalliin vuonna 2006, alueellisten diakoniatimien mahdollisuudet vaikuttaa kaupungin keskusjohtoisesti tehtäviin päätöksiin heikkenivät.

Vantaan seurakuntayhtymän yhteistä diakoniastrategiaa alettiin laatia vuoden 2007 alussa, kun seurakunnassa alettiin tiedostaa jäsennellyn diakonian tarvetta (Helin, Hiilamo & Jokela 2010, 138.)

Diakonian ensisijainen tehtävä on edelleen toimia niiden rinnalla, jotka ovat heikoimmilla yhteiskunnassa. Seurakunnan toimesta on tehtävä työtä monella taholla ja tasolla eriarvoisuuden poistamiseksi ja lähimmäisenrakkautta korostuen.

Strategiassa ilmaistaan, että armon esillä pitämisen täytyy tapahtua ihmisille ymmärrettävällä arkikielellä. Kristillisiä arvoja on avattu painottamalla arjen kristillisyyden merkitystä. Vantaan seurakuntien missio on ”Armon asialla vaativassa maailmassa”.

Vantaan seurakunnan strategian mukaan kirkon toiminta-ajatus perustuu kirkon

perustehtävään joka pohjautuu raamattuun (Matt.28.18–20). Seurakunnan swot-analyysistä nousi esille ihmiskäsitys, joka mittaa ihmisen arvon tehokkuudella ja kuluttamisella, arjen kristillisyyden ja hiljentymisen merkitys, sekä Ihmisten erilaisuus, diakonian ensisijaisuus, verkostoituva työote, sekä vapaaehtoisuus.

Missio on olla ”armon asialla vaativassa maailmassa”. Seurakunta haluaa viestiä sanomansa niissä välineissä, joita seurataan. Strategian mukaan hyvin hoidettu talous on hyvin hoidetun työn tulos ja sen avulla kirkko voi auttaa niitä, jotka tarvitsevat apua. Henkilöstön järkevä rekrytointi kuuluu myös strategiaan.

Strategian perusajatus on ihmisten luo meneminen, joka haastaa seurakunnan työskentelyä uudistamaan. Strategiasta käy ilmi, että seurakunta haluaa vastata seurakuntalaistensa tarpeisiin, joista esimerkkinä sururyhmä.

Vuoropuhelun merkitys uskon- ja elämäntieteistä arkikielellä, sekä seurakuntalaisten hengellisen elämän tukeminen ja seurakuntayhteyden vaaliminen eri elämän vaiheissa on eräitä strategian sisällöistä.

Vantaan seurakuntarakenteen on järjestetty perinteisiä rakenteita noudattaen. Osa toiminnasta on organisoitu yhteiseksi. Kustannustehokkuutta tavoitellaan niin, että pienet Jumalanpalvelusyhteisöt organisoidaan isommiksi yksiköiksi.

Diakonian rajallisten resurssien vuoksi verkostoituminen kaupungin ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa katsottiin aiheelliseksi. Myös vapaaehtoistyön laajentaminen ja organisoiminen katsottiin yhteistyön edistämisen keskeiseksi kehittämisen kohteiksi. Yhteistyön yksi keskeinen tavoite on toimia nykyisen eriytymiskehityksen vastavoimana, etsimällä yhteisiä nimittäjiä yksilöille ja ryhmille.

Vantaan seurakunnan strategiaa on käytännössä toteutettu. Se ei ole ollut pelkkää sananhelinää. Verkostoituminen kaupungin ja kolmannen sektorin kanssa on ollut osoitus diakonian hyvistä vuorovaikutus taidosta ja halusta toimia ihmisten parhaaksi.

4.3 Korso ja diakonia

Korson seurakunnassa toimii kolme diakonia; johtava diakoni ja kaksi diakonia. Toinen vastaa vanhustyöstä ja vapaaehtoistyöstä ja toinen vastaa katulähetyksestä ja vankilatyöstä.

Kaikki kolme diakonia osallistuvat vastaanottotyöskentelyyn, joka on kaksi kertaa viikossa. Diakoniatyön tiimi on koettu hyvin toimivaksi ja työtä palvelevaksi. Diakoniatyöntiimin jäsenet ovat kokeneet tulevaisuuden haaveenaan sen, että diakoniatyö pystyisi säilyttämään uudistuvan ja alueen ihmisten tarpeesta nousevan työtteen.

Arvot, josta diakoniatyön tulisi kummuta löytyvät Vantaan seurakuntien diakoniatiimin tekemästä diakoniastrategiasta (2009), jossa vertaus laupiaasta Samarialaisesta ja Jeesuksen antama kaksoiskäsky ovat keskeisiä suunnan antajia ja haastavat itsetutkiskeluun.

Strategian mukaan diakonian teologia on kohtaamisen teologiaa. Kyse ei olisi subjekti-objekti suhteesta, vaan kahden subjektin kohtaamisesta Jumalan ollessa se läsnäoleva kolmas.

Kirjoituksessa sanotaan kirkon olevan epätäydellisten ja haavoittuneiden ihmisten yhteisö, jossa Jumalan sana ja rukous ovat toivon ja voiman lähteinä. Apua hakevaa tuetaan, jotta hän tulisi kohdatuksi niin kirkossa kuin muualla yhteiskunnassa.

Kirkon yhteiskunnallinen vastuu on melkoinen ja diakonia on työntekijämäärältään kirkon suurimpia työmuotoja, joka on ottanut harteilleen melkoisen vastuun ihmisen hyvin voinnin säilymisestä. Toisinaan kirkon diakonia työnkin kädet on jossain määrin sidottu, koska käytettävissä on niin rajallinen määrä rahaa.

Kirkon työntekijöiltä vaaditaan melkoista arvo-osaamista, koska he yhä useammin joutuvat yksin tekemään moraalisia ja eettisiä valintoja. (Helosvuori, Koskenvesa, Niemelä, Veikkola 2002: 131.)

Vantaan diakoniatyön painopisteet ovat diakonisessa asiakastyössä. Diakonia-työssä avopäivystyksellä ja siinä sovitulla tapaamisilla on suuri painoarvo. Yhteistyöllä, verkostoitumisella ja vaikuttamisella on myös suuri merkityksensä. Vantaan seurakunnassa on pyrkimys oikeudenmukaiseen resurssien hallintaan ja laatukriteereitten luomiseen asiakastyössä.

5 MÄÄRÄLLINEN JA LAADULLINEN MENETELMÄ

Mitä Korson diakonin luona asioiva on kokenut asioidessaan tämän luona? Onko hän tullut kuulluksi, onko hän kokenut, että häntä arvostetaan, onko hän saanut avun?

Yksittäisten aineistojen keruumenetelmiä on monenlaisia. Juhani Aaltola ja Rainne Valli kirjoittavat teoksessaan. ikkunoita tutkimusmetodeihin ajattelun merkityksestä tutkimusmenetelmien suhteen. He kirjoittavat, kuinka ajattelun taito on ensimmäinen analyysimenetelmä ja paraskin yksittäinen tutkimusmenetelmä voidaan luokitella ajattelun raaka-aineeksi. (Aaltola, Valli 2007,16–17.)

Omassa aineiston keruussani olen käyttänyt määrällistä ja laadullista menetelmää. Kyselylomaketutkimus on perinteisimpiä tapoja tutkimusmateriaalin keräämiseen. Tein kyselyn isolle ryhmälle ja olin läsnä ajan, kun he täyttivät kyselylomaketta. Olin kokenut haasteena kysymysten suuren määrän ja minua arvelutti kykenevätkö vastaajat keskittyä näinkin suureen määrään kysymyksiä. Aineiston keruu ei saisi viedä vastaajalta liikaa voimavaroja ja tutkimuksen luotettavuus saattaa heikentyä. Olin saatavilla kyselyn ajan, joten vastaajat saivat esittää kysymyksiä, jos he eivät ymmärtäneet kysymystä oikein. Paikalla olo kyselyn ajan on suotavaa. ja varsinkin tämän otoksen kohdalla tarpeellista. Kyselyn voi tehdä myös ryhmälle yhtä aikaa, vaikka tutkija ei ole paikalla, tällöin vastausohjeitten merkitys korostuu. Posti ja kirjekysely ei myöskään tuntunut tämän kaltaisen aiheen keruu konstilta (Aaltola, Valli 2007,106–108.)

Tekemääni haastattelua voisi sanoa teema haastatteluksi, koska halusin keskustella haastateltavani kanssa tietystä aihepiiristä.

6 TULEEKO SEURAKUNNAN JÄSEN KUULLUKSI?

Seurakunta haluaa vastata jäsentensä tarpeisiin. Miten seurakunta mahdollistaa, että seurakuntalaiset voisivat vaikuttaa asemaansa seurakunnassa? Halu-aako seurakuntalainen olla toiminnan kohde, toimija vai molempia? Onko kirkko ihmistä varten vai ihminen kirkkoa varten? Miten seurakuntalainen tulee seurakunnassaan kuulluksi? Tein kyselyn Korson seurakunnan keskiviikkoisin pidentyssä katulähetyksen tilaisuudessa 12.11.2011.

Kyselyllä oli tarkoitus selvittää, miten Korson seurakuntaan kuuluvat jäsenet voivat vaikuttaa seurakunnassa. Tein kyselyn keskiviikkoisin seurakunnassa pidettävään katulähetyksen vapaaehtoistyöntekijöiden voimin järjestettävään tilaisuuteen, jossa tarjottiin ilmainen lounas. Lounastilaisuuden kävijämäärä oli yleensä 60 -90 ruokailijaa.

Tilaisuuteen osallistuneista vähemmistönä olivat naiset. Naisten vastausaktiivisuus yllätti. Ulkopuolisen tarkkailijan silmin naiset toimivat enemmän palvelutehtävissä kyseisessä tilaisuudessa ja näyttivät ulkoisesti voivan paremmin. Jaoin kaiken kaikkiaan 60 kyselykaavaketta, joihin vastanneita 28. Heistä 13 naista ja 15 miestä.

Vastanneet naiset olivat iältään 41–73 vuoden ikäisiä. 11 heistä koki, että on saanut vaikuttaa seurakunnantoiminnassa. Yksi kertoi juuri muuttaneensa ja yhdellä kysymyksen kohdalla oli kysymys.

Vastanneiden miesten ikähaarukka oli 40 -60 vuotta, enemmistön keski-ikä ollessa 49 -59 vuotta. Vastanneiden naisten ikähaarukka taas oli 39 -69 vuotta, enemmistön keski-ikä ollessa 59 -69 vuotta. Vastanneista kaksi ei kuulunut kirkkoon, mutta oli silti aktiivisesti mukana toiminnassa.

Osa heistä, jotka eivät halunneet osallistua kyselyyn, perustelivat kieltäytymistään sillä, etteivät ole kirkon jäseniä. Joillekin asia tuntui toisarvoiselta omaan elämän tilanteeseen nähden. Lähes kaikilla miehistä "tilanne oli päällä" ja naisista muutamalla, tosin he olivat sitäkin vaikeammassa elämäntilanteessa.

Neljä miestä vastasi ensimmäiseen kysymykseen voineensa vaikuttaa seurakuntansa toimintaan osallistumalla vapaaehtoistyöhön. Kolme vastasi vaikuttaneensa äänestämällä seurakuntavaaleissa. Kaksi mainitsi hengellisiin toimintamuotoihin osallistumisen ja yksi osallistumisen diakoniatyöhön. Kaksi oli jättänyt vastaamatta kysymykseen. Yksi vastasi kysymysmerkillä ja kahden vastaajan kokemus oli, ettei ole voinut vaikuttaa omalla toiminnallaan juuri ollenkaan.

Seitsemän naista vastasi ensimmäiseen kysymykseen voineensa vaikuttaa seurakuntansa toimintaan osallistumalla vapaaehtoistyöhön. Yksi mainitsi leiritointaan osallistumisen ja yksi mainitsi vaikuttaneensa vaalilautakunnan asia-miehenä. Kaksi naista oli jättänyt vastaamatta. Yhden vastaajan toimesta on aloitettu rukouspiiri vuonna 1988 ja se toimii edelleen.

Toiseen kysymykseen miehistä seitsemän jätti vastaamatta. Kolme vastasi olevansa tyytyväisiä tämän hetkiseen toimintaan. Yksi toivoi enemmän retkiä. Yksi mainitsi vielä etsivänsä ideoita, yksi vastanneista toivoi enemmän hengellistä toimintaa.

Naisista viisi jätti vastaamatta kysymykseen. Yksi totesi, että voisi vaikuttaa toimintaan, jos itse olisi aktiivisempi. Yksi naisista toivoi enemmän retkiä. Yhden vastaajan toive oli saada olla enemmän läsnä lähimmäisille ja yksi toivoi voidensa olla perustamassa ystävyysseurakuntaa Unkariin. Yksi vastaajista oli toimintaan tyytyväinen tällaisenaan. Yksi vastaajista toivoi seurakuntaan hengellistä toimintaa.

Saako Korson seurakunnan jäsen vaikuttaa oman seurakuntansa toimintaan? Miten hän haluaisi vaikuttaa ja miten hän vaikuttaa omassa seurakunnassaan? Kyselystä selvisi, että naiset olivat vastaajina enemmistö ja he olivat miehiä aktiivisempia. Vapaaehtoistyön kautta autettavista oli tullut auttajia.

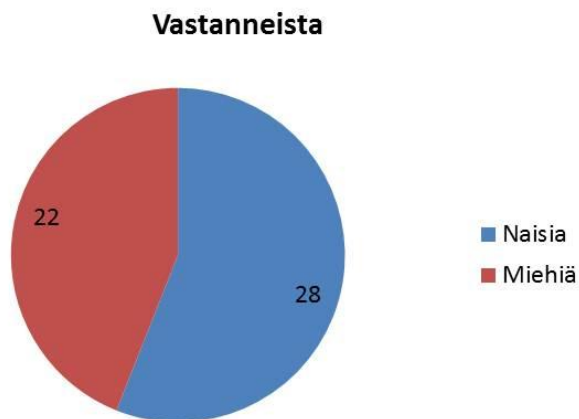
Enemmistö vastanneista miehistä oli työikäisiä miehiä. Naiset olivat selkeästi vanhempia. Kyselyn vastauksista heräsi kysymys, tiesivätkö he mahdollisuudesta vaikuttaa seurakunnan toimintaan? Osa oli tyytyväinen nykyiseen tilaan. Vaikuttaminen nähtiin toimijana olemisena vapaaehtoistyössä ja lähim-

mäisenä olemisena. Seurakunnassa kaivattiin hengellistä toimintaa, jossa voisi olla vastaanottajana ja antajana.

7 MITEN DIAKONIASSA ASIOIVA KOKEE ASIOINNIN DIAKONIN LUONA

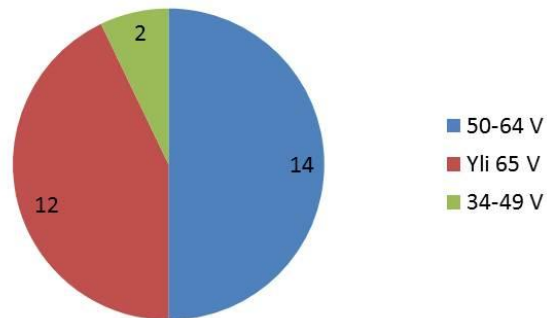
Tein kyselyn Korson seurakunnan katulähetys tilaisuudessa 14.3.2012. Tilaisuuteen saapui yli 80 ihmistä ruokailemaan. Suurin osa tilaisuuteen osallistujista olivat tuttuja toisilleen, sekä seurakunnan diakonille. Ennen tilaisuutta kävin tervehtimässä keittiössä työskenteleviä, jotka muistivat minut seurakunta harjoittelusta. Ihmiset olivat hyvissä ajoin paikalla. Yleisesti näytti siltä, että miehet olivat enemmistönä. Diakonipappi piti alkuhartauden ja siunasi tilaisuuden. Kyselyyn sai jokainen vastata omaan tahtiinsa ennen ja jälkeen ruokailun.

Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 50 henkilöä, joista 28 naista (56 %) ja 22 miestä (44%).

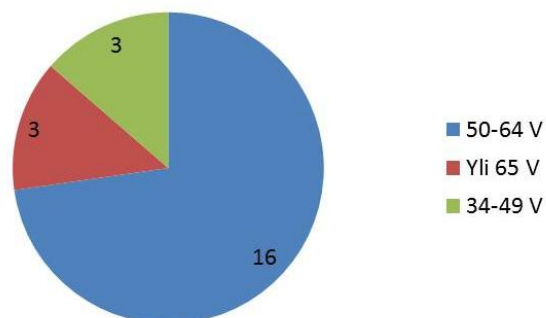
Naisista 14 oli 50–64 -vuotiaita ja 12 yli 65-vuotiaita kaksi naisista oli 35–49-vuotta.

Naisten ikäjakauma

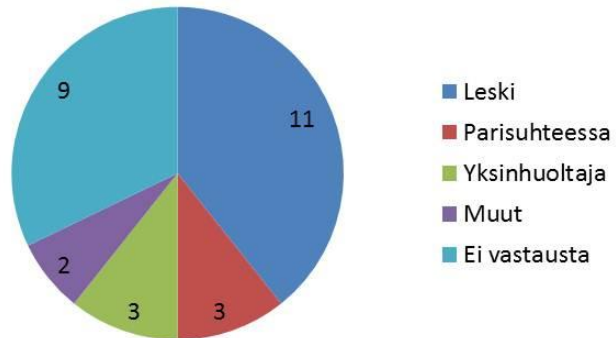
Tilaisuudessa kyselyyn vastanneet miehet olivat hieman nuorempia. 16 heistä oli iältään 50–64 vuotta ja 3 yli 65-vuotta, 3 heistä oli 34–49-vuotta.

Miesten ikäjakauma

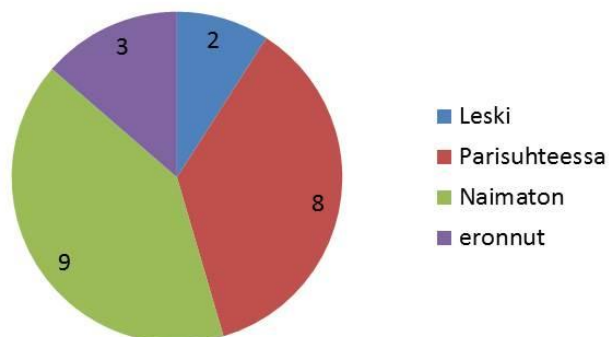
Naisista 11 oli leskiä, 3 elivät parisuhteessa, yksinhuoltajia 3 (joista 1 leski), kaksi vastanneista vastasi olevansa jokin muu .

Perhesuhteet , naiset

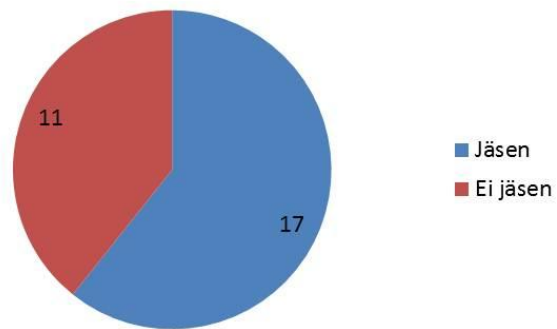
Miehistä 2 oli leskiä, parisuhteessa eli 8, naimattomia oli 9 ja eronneita 3

Perhesuhteet / miehet

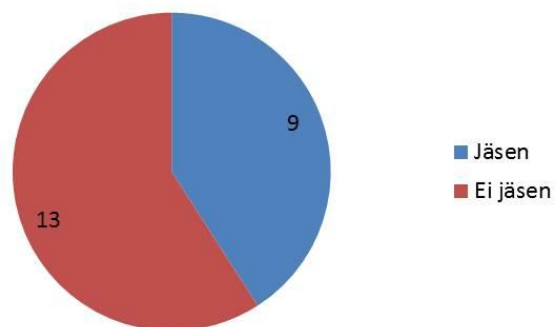
Vastanneista naisista 17 kuului seurakuntaan ja 11 ei kuulunut.

Seurakunnan jäsenyys / naiset

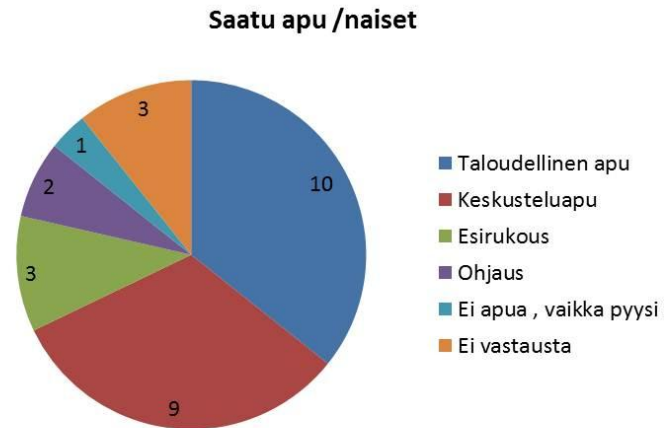

Vastanneista miehistä 9 kuului seurakuntaan ja 13 ei kuulunut.

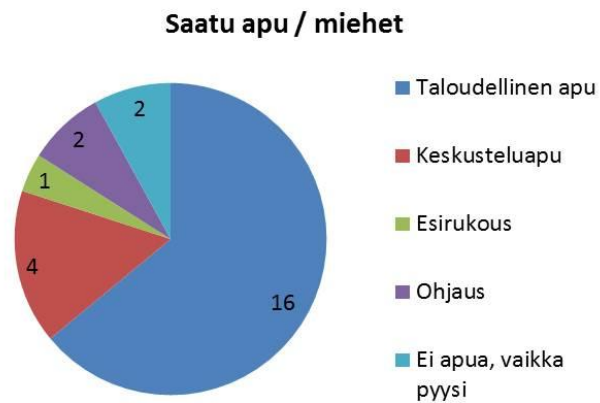
Seurakunnan jäsenyys / miehet

Naisista 10 koki saaneensa taloudellista avua, 9 keskusteluapua, 3 esirukousta, 2 ohjausta, 1 ei saanut apua, vaikka pyysi, 3 ei vastannut.

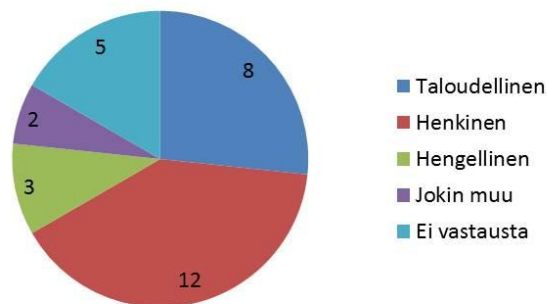

Miehistä 16 ilmoitti saaneensa taloudellista apua, 4 keskusteluapua, 2 ohjausta, 2 ei saanut apua vaikka pyysi, 1 esirukousta.

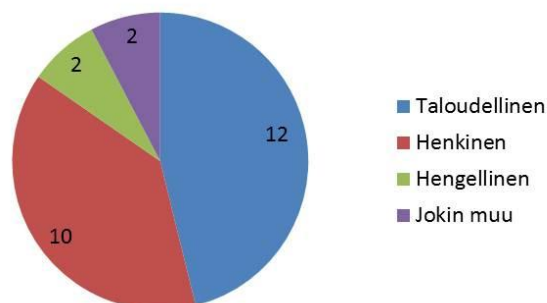
Naisissa 12 koki, että henkinen apu oli merkityksellistä, 8:n mielestä taloudellinen apu oli merkityksellistä. 3 koki hengellisen avun olevan merkityksellistä, 2 :n mielestä merkityksellistä oli jokin muu, 5 ei vastannut.

Merkityksellinen apu / naiset

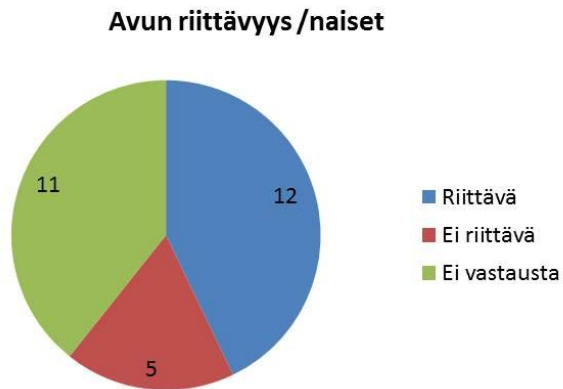

Miehissä 12 mielestä merkityksellinen apu oli taloudellista. 10 mielestä henkistä, 2 mielestä hengellistä ja 2 mielestä merkityksellistä oli jokin muu.

Merkityksellinen apu / miehet

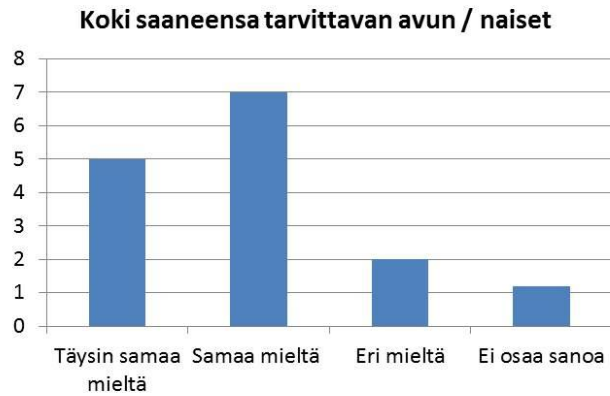
Naisista 12 koki saaneensa riittävän avun, 5 koki ettei ollut saanut riittävästi apua. 11 ei vastannut.

Vastanneista miehistä 7 koki että apu oli ollut riittävä heidän asioidessaan diakonin luona. 1 koki, ettei apu ollut riittävä. ei osannut sanoa, 14 ei vastannut kysymykseen.

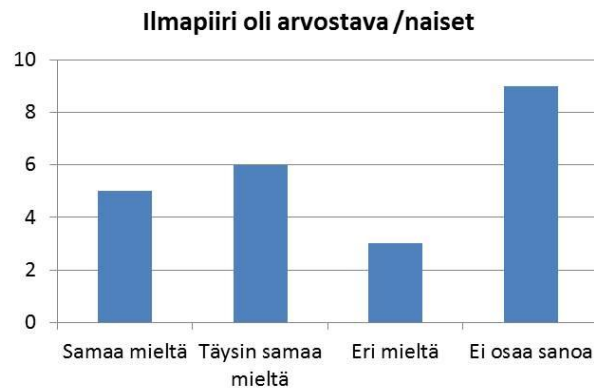
Naisista 2 koki, ettei saanut tarvitsemaansa apua, 7 oli samaa mieltä ja 5 täysin samaa mieltä, että oli saanut tarvitsemansa avun. 1 ei osannut vastata.ei osannut sanoa.

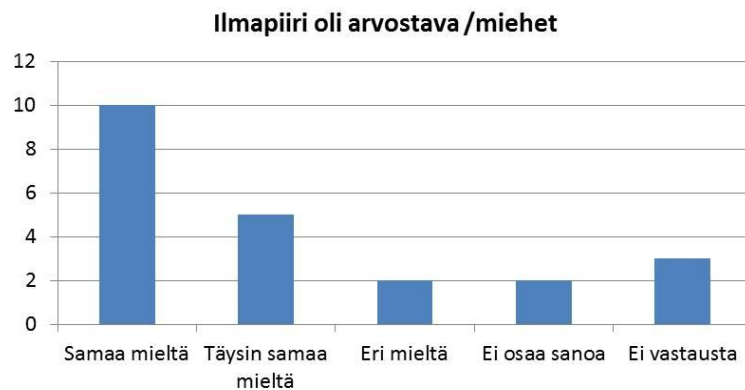
Miehistä 10 oli samaa mieltä siitä, että oli saanut tarvittavan avun, 5 täysin samaa mieltä, 2 eri mieltä, 2 ei osannut sanoa oliko saanut tarvittavan avun ja 2 ei vastannut.

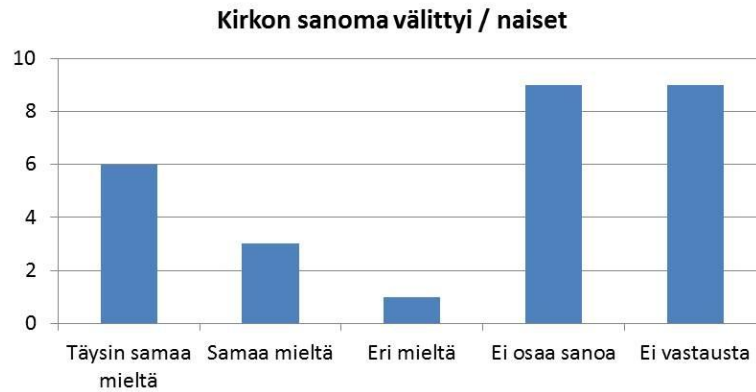
Diakonin luona asioivista naisista 3 koki, ettei ilmapiiri ollut arvostava häntä kohtaan, 9 ei osannut sanoa tähän, 5 oli samaa mieltä ja 6 täysin samaa mieltä siitä, että ilmapiiri oli arvostavaa häntä kohtaan.

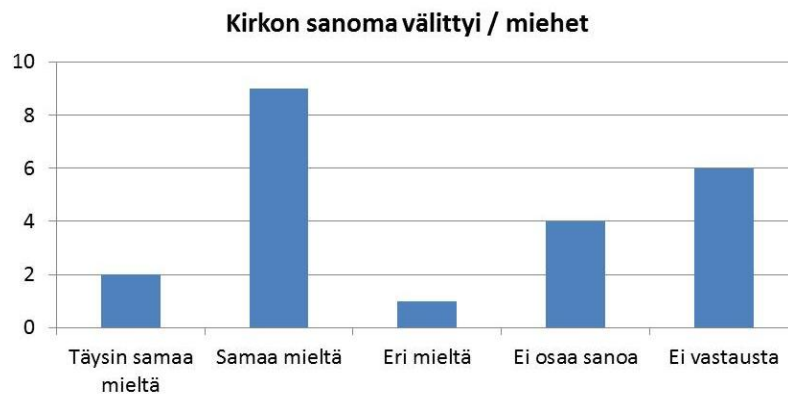
Kyselyyn vastanneista miehistä 2 koki, ettei ilmapiiri ollut arvostava häntä kohtaan hänen asioidessaan diakonin luona, 2 ei osannut sanoa, 10 koki että häntä arvostettiin ja 5 oli täysin samaa mieltä.

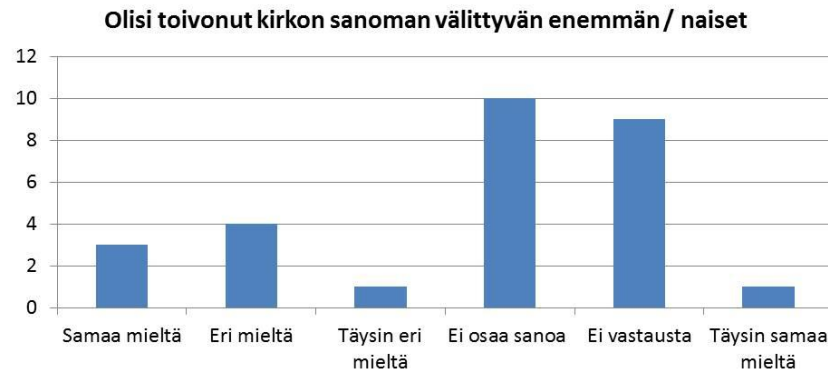
Naisissa kirkon sanoma ei 1 vastanneista mielestä välittynyt, 9 ei osannut sanoa tähän. 3 mielestä sanoma välittyi ja 6 oli täysin sitä mieltä, että kirkon sanoma välittyi. 9 ei vastannut kysymykseen.

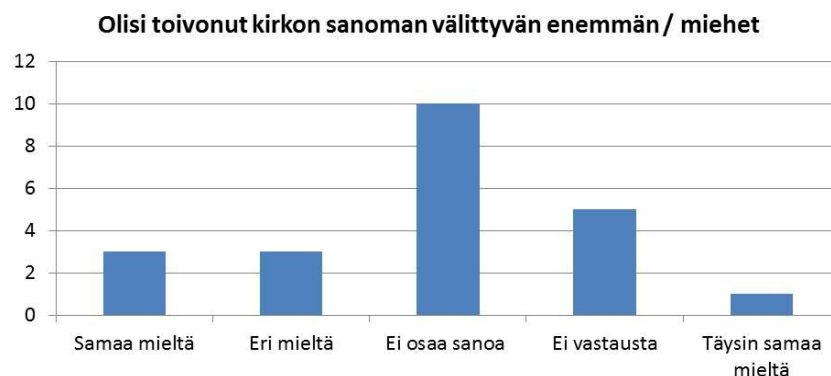
Miehissä kirkon sanoma ei 1 vastanneista mielestä välittynyt. 4 ei osannut tähän sanoa, 9 mielestä sanoma välittyi ja 2 mielestä sanoma välittyi täysin.

Vastanneista naisissa 3 olisi toivonut, että kirkon sanoma olisi välittynyt enemmän, heidän asioidessaan diakonin luona, 1 oli täysin samaa mieltä 10 ei osannut sanoa. 4 mielestä sanoma välittyi ja 1 oli täysin sitä mieltä. 8 ei vastannut näihin kysymyksiin.

Vastanneista 3 miestä toivoi, että sanoma välittyisi, 1 vastanneista toivoi tätä erityisesti. Vastanneista 10 eivät osanneet sanoa, välittyikö tarpeeksi vai ei. 3 mielestä sanoma välittyi. 5 ei vastannut kysymykseen.

8 MITEN DIAKONIN LUONA ASIOIVA OLI KOKENUT DIAKONIN KANSSA ASIOINNIN

Haastattelin 30.5 2012 kahta henkilöä, jotka olivat eri elämän tilanteissa kääntyneet diakonin puoleen. Haastateltavanani oli keski-ikäinen mies ja nainen. Kummatkin haastateltavista olivat kokenut, että taloudellinen apu, jonka he olivat saaneet kirkon diakoniasta oli merkityksellistä ja kantoi edelleen.

Naishenkilö kertoi, että kääntyi diakonin puoleen, kun kuuli, että seurakunnassa kokoontui sururyhmä. Hänen isänsä oli juuri kuollut ja seurakunnan järjestämä sururyhmä tuli tarpeeseen. Hänelle pian ilmeni, että vuosien takaista surua oli jäänyt vielä purkamatta ja traumoja siitä, läpi käymättä.

Hän joutui kamppailemaan taloudellisten vaikeuksiensa kanssa jäädessään sairaseläkkeelle. Perussosiaaliturva kieltäytyi auttamasta häntä vuokran maksussa, koska se oli vuokrat kertaalleen maksanut. Nainen oli kouluikäisen tytön yksinhuoltaja. Hänellä oli edessä häätö, jollei hän saa vuokrarästejään maksettua.

Nainen kääntyi vaikeuksissaan diakonien puoleen. Diakonit olivat entuudestaan tuttuja. Hän koki saaneensa merkittävän taloudellisen avun diakoniasta, kun hänen vuokrarästinsä maksettiin. Hän kertoi, että hänen oli helppo kääntyä diakonien puoleensa ja pyytää apua. Vastaanotto oli ollut aina lämmin ja hän koki varsinkin halaamisen tärkeänä. Hän kertoi käyneensä säännöllisesti juttelemassa diakonin luona asioistaan ja häntä koki turvan tunnetta siitä, kun sai soittaa diakonille tämän virka aikana, mihin aikaan hyvänsä. Hän sai kannustusta, ohjausta ja rohkaisua.

Nainen kertoi, että hengellinen sanoma välittyi kaikessa, vaikkei siitä puhuttu. Hänelle ei tullut mieleen, että hän olisi voinut pyytää esirukousta diakonin luona asioidessaan, mutta asian tullessa puheeksi hän sanoi, että toivoisi esirukousta. Hän oli kokenut merkittävää apua rukouksesta eräässä elämänsä solmukohdassa, kun hänen puolestaan oli rukoiltu. Hän kuvasi tilannetta, että se oli kuin

20kg:n painot olisivat lähteneet hartioilta. Hän kertoi, että hän koki itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin hän on, kohdatessaan diakoneja.

Haastateltava mies oli kääntynyt ensimmäisen kerran diakonin puoleen vaikeassa elämän tilanteessaan, johon liittyi avioero. Lapset olivat muuttaneet äitinsä kanssa kauas ja hänellä oli ikävä heitä.

Hän koki erityisen hyvänä, ettei häneen suhtaudutte tuomitsevasti, eikä häntä kohdeltu numerona, vaan ihmisenä. Hän koki, että hänestä todella välitettiin. Hänen puolestaan rukoiltiin, jonka hän oli kokenut myös erittäin merkittävänä asiana. Hän kertoi päässeensä alkuun diakonien tuella vaikeasta elämäntilanteestaan.

Mies hakeutui diakonian avun piiriin useita vuosia myöhemmin. Hän koki taloudellisen avun tarpeensa nolona, vaikka hän oli köyhä mies. Hänestä oli vaikeaa tehdä se ongelmansa tietäväksi, koska hän oli aktiivisesti mukana seurakunnan toiminnassa. Diakonien hienotunteinen tapa lähestyä auttoi ja he tulivat miestä tämän avun tarpeessa vastaan kysyen ja tarjoten apua, jota mies todella tarvitsi terveyden tilansa hoitoon. Hän kertoi, että apu kantaa edelleen, koska hän on nyt kunnossa ja hän on siitä erittäin kiitollinen.

Hän koki vastaanotolla lämpöä, inhimillisyyttä ja asiallisuutta. Hän sanoi, että hengellinen sanoma välittyi hänen asioidessaan diakonin luona. Sillä kertaa hänen puolestaan ei rukoiltu. Hän olisi sitä toivonut. Haastateltava kertoi, että jos hän kaipaa rukousta, hän kääntyy diakoniapastorin puoleen.

Kumpikin haastateltavista kertoi, että jos elämässä tulee vaikeaa ja elämä menee solmuun, he kääntyvät diakonin puoleen. He kokivat kohtaamisen diakonien luona lämpimänä ja kokivat myös, että hengellinen sanoma välittyi heidän siellä asioidessaan. Toinen asiakkaista toivoi, että diakonit uskaltaisivat kysyä ihmisiltä, jos he haluavat esirukousta. Toinen ei tiennyt, että sellaista voi odottaa diakoneilta siellä asioidessaan, mutta jos se olisi mahdollista, toivoisi rukousta vastaanotolla asioidessaan. Korson diakonien työskentelyyn ja vuorovaikutukseen oltiin hyvin tyytyväisiä.

9 POHDINTA

Kyselystä selvisi, miten naiset ja miehet kokivat eritavalla diakonin vastaanotolla käynnit. Sama paikka, samat diakonit, sama tarve, mutta eri kokemus.

Korson seurakunta ja siellä asioivat ihmiset olivat tulleet minulle tutuiksi seurakuntaharjoittelujaksolta 18.10.–18.12.2011, Katsoin työtäni havaitsijan roolista, jossa toimin sisällä ja myös ulkopuolella.

Laadulliseen kyselyyn osallistuneista enemmistö oli naisia, vaikka tilaisuudessa näkyikin olevan miehiä enemmän. Vastanneista naiset olivat iältään vanhempia, kuin miehet. Vastanneista naimattomia miehiä oli enemmän kuin naisia ja naisia oli leskinä enemmän kuin miehiä. Vastanneista naiset kuuluivat miehiä enemmän seurakuntaan.

Naisille merkityksellinen apu oli ollut enemmän henkistä, kun taas miehille se oli ollut taloudellinen apu. Miehet saivat enimmäkseen taloudellista apua, naiset sekä taloudellista, että henkistä apua. Miehistä kaksi ja naisista yksi oli kokenut, ettei ollut saanut apua, vaikka oli pyytänyt.

Siihen, oliko saatu apu ollut riittävää, yllättävän moni mies ja nainen jätti vastaamatta. Naisilta löytyi enemmän vastauksia siihen, ettei apu ollut riittävä ja toisaalta naiset olivat enemmän sitä mieltä, että apu oli riittävä. Ilmapiirin suhteen miehet kokivat enemmän, että se oli heitä kohtaan arvostava, kuin naiset.

Kysymykseen, välittyikö kirkon sanoma, naiset jättivät vastaamatta ja eivät osanneet tähän sanoa. Miehet olivat selkeästi sitä mieltä, että kirkon sanoma välittyi. Kysymykseen, olisivatko, he halunneet kirkon sanoman enemmän välittyvän, sekä naiset ja miehet vastasivat yhtä lailla, etteivät osaa sanoa. Naiset olivat enemmistönä tämän kysymyksen suhteen siinä, että jättivät vastaamatta. Muuten vastaukset menivät tasan. Herää kysymys

Tekemästäni teemallisesta haastattelusta, mielestäni yllättävin löytö oli, ettei diakonin luo tullut tiennyt, että diakonia voisi pyytää rukoilemaan.

Kohtaamiseen tarvitaan aikaa. Läsnäoloon tarvitaan pysähtymistä. Läsnäolo ei ole passiivinen olotila, vaan aktiivista toimintaa. Kohtaamista on vaikea mitata, mutta siitä jää aina jälki. Kiire ei tuota mitään nopeammin. Kiire on enemmänkin vain tunne. Miten arvokkaat ja merkitykselliset asiat voitaisiin tuoda esille, kuin niiden arvonsa mukaisesti? Diakoni tekee hyvin kokonaisvaltaista työtä ihmisten kanssa. Hänellä tulisi olla valmiudet taloudellisen, henkisen ja hengellisen tuen antamiseen.

Ihmisten tarpeet ovat hyvin pitkälle samat. Auttamisaloilla työskentelevien vastuu omasta työkunnostaan on suuri. Tommy Hellsten kirjoitti kirjansa Virtahepo olohuoneessa erityisesti hoitoalalla työskenteleville. Hän teki jatkoa kirjoittamalla kirjan Virtahepo työpaikalla. Kirjassa kuvattiin, miten lapsuudessa omaksutut selviytymis- ja käyttäytymismallit siirtyvät aikuisuuteen ja sieltä työpaikalle. Hän korostaa paljon menneisyyden kohtaamisen tarpeellisuutta, jotta voisi kohdata nykyisyyden (Hellsten 1998,145.)

Menneisyyden kohtaamisen merkitystä ei varmasti liikaa korosteta. Martti Lindqvistin puhki luettu teos Auttajan varjo, kiellii aiheen tärkeydestä. Tässä opinnäytetyössä on yritetty hipaista kohtaamisen ja läsnäolon merkityksestä asiakastyössä ja kurkistella, miten aihe Korson seurakunnassa on koettu.

Olen toiminut 6 vuotta ryhmätyönohjaajana auttamistyön ammattilaisten keskuudessa. Haluan sanoa tästä näkökulmasta muutaman lauseen. Asiakastyöstä puhuessa ei voida mitenkään ohittaa työyhteisön keskinäistä vuorovaikutusta. Työyhteisön ilmapiiri ja hyvinvointi heijastuu asiakastyöhön. Työyhteisön tulisi myös löytää kosketuspinta omiin varjoihinsa ja olla tietoinen niistä, jotta sillä olisi edellytys toimia aidosti ja ammattitaitoisesti. Aito kohtaaminen tukehtuu työyhteisöissä, jossa sen työntekijät voivat huonosti.

Sosiaaliohjaajan tai diakonin luo hakeutuva ihminen on useimmiten hyvin altavastaja elämänsä ongelmissaan. Hän useimmiten tulee pyytämään apua. Siinä tilanteessa kohtaamisen ja läsnäolon taito nousee arvoon arvaamattomaan. Auttajan vastuu omasta hyvinvoinnista ja samoin koko työyhteisön vastuu omasta hyvinvoinnista on edellytys onnistuneelle vuorovaikutukselle.

Koetin löytää Tommy Tabermanin teosta, josta luulin löytäväni hänen viimeisimpiä ajatuksiaan. Siellä mieleen painuvin ja mielestäni koskettavin oli hänen viimeisimmät ajatuksensa, jotka hän lausui 30.5.2010 Yle TV 2:ssa: ”Me tulimme tänne lyhyelle vierailulle. Jättäkäämme jälkeemme siemen, ei haavaa”. Hänen viimeisintä runokokoelmaansa ei ole vielä kukaan julkaistu. Tommy Tabermanin ajatukset: ”Voi kun jättäisin jälkeeni siemenen, enkä haavaa”, ovat minunkin suurimmat toiveeni ihmisenä ja ystävänä, äitinä ja työtoverina ja myös tulevana diakoniana ja sosionomina.

LÄHTEET

Aaltola, Juhani Raine, Valli 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Juva: PS-kustannus.

Dunderfelt, Tony 1998. Henkilökemia. Juva: Dialogia oy.

Heikkinen Kaisu., Johansson Kirsi., Leino- Kilpi Helena., Rankinen Sirkku 2006. Potilasohjaus tutkimuskohteena suomalaisissa hoitotieteellisissä opinnäytetöissä vuosina 1990–2003. Hoitotiede 2006/18 (3), 121

Helin, Matti Hiilamo ,. Matti Jokela, Ulla 2010. Diakoniatyö. Asiakkaan palveluksessa. Ws Bookwell oy.

Hellsten, Tommy 2003. Virtahepo olohuoneessa. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino oy,

Hellsten, Tommy 1998. Virtahepo työpaikalla. Juva: WSOY.

Helosvuori, Riitta., Koskenvesa, Esko., Niemelä, Pauli Veikkola, Juhani 2002 Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja

Honkanen, Jarmo, 4/2011 Kuvalehti

<http://www.kunnat.net>

Kaksi teemallista haastattelua 50.5.2012

Kassara Heidi., Paloposki Sanna., Holmia Silja., Murtonen Irja., Lipponen Virpi., Ketola Marja-Leena. & Hietanen Helvi. 2004. Hoitotyön osaaminen. Porvoo: WSOY

Kettunen, Paavo 2001. Leipää vai läsnäoloa? Jyväskylä: Gummerus kirjapaino

oy

Kyngäs Helvi., Kääriäinen Marja., Poskiparta Marita., Johansson Kirsi., H. 2007.
Ohjaaminen hoitotyössä. Porvoo: WSOY.

Kysely Korson seurakunnan katulähetystilaisuudessa. 12.11.2011.

Kysely Korson seurakunnan katulähetystilaisuudessa. 14.3.2012.

Lindqvist, Martti 2006. Auttajan varjo. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy,

Lundgren-Laine, Heljä 24.10.2008. Hoitotyö on kohtaamisia. Turun yliopiston
viestintä(verkkolehti)

Matikka, Asko 2004. Kohtaamisia Jeesuksen kanssa. Ryttylä: Kustannus Oy

Uusi tie.

Mattila, Lea-Riitta 2001, Vahvistumista ja tunnekokemuksen jakamista, potilaan
ja hoitajan vuorovaikutusta kuvaavan käsitejärjestelmän kehittämi-
nen. Hoitotieteenlaitos, Akateeminen väitöskirja, Tampereen yli-
opisto, Tampereen yliopistollinen sairaala

Niska-Virta, Johannes haastattelu; 10.1.2010

Pupita- Mattila, Kati 2006. Arvostava kohtaaminen arjessa, auttamistyössä ja
työyhteisössä. Jyväskylä: PS- kustannus.

Raamattu. 1991. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuon-
na 1938 käyttöön ottama suomennos. uusi testamentti. Helsinki:
suomen piipiaseura

Raivio, Kari; 2006. Paras-hanke Suomea muovaamassa, yhteiskuntapolitiikka

Riekkinen, Ville 1995. Pieni kirja Jeesuksesta. Jyväskylä: Kirjapaja.

- Silvennoinen, Markku 2004. Vuorovaikutuksen avaimet. Helsinki: Talentum Oy
- Sjöroos, Margit 2010. Myötätunto, ole läsnä, elä mukana. Helsinki: Minerva kustannus oy
- Taberman, Tommy 30.5.2010. Maarit Tarstulan haastattelu Yle TV 2, 30.5.2010
- Taberman, Tommy 2010. Runot 1970–2010. Juva: WS Bookwell Oy.
- Tilastokeskus 2009
- Vantaan seurakuntien strategia 2011 -2016, (yhteinen kirkkovaltuuston on hyväksynyt strategian 30.11.2010).
- Wikipedia 1.1.2010

LIITTEET

Liite 1: Kyselylomake: Miten olen saanut vaikuttaa?

Syksy 2011

1. Ympyröi oikea vastaus

Olen: Nainen Mies

2. Ikäni on _____

3. Miten olen saanut vaikuttaa seurakuntani toimintaan?

4. Miten olisin halunnut vaikuttaa?

Kiitämme palautteestasi joka on tärkeä.

Liite 2: Kyselylomake: Miten minut on kohdattu asioidessani diakonin luona?
Kevät 2012

YMPYRÖI OIKEA TAI OIKEAT VASTAUKSET

Olen

1. Mies
2. Nainen

Ikäni on

1. Alle 19-vuotias
2. 20–34-vuotias
3. 35–49-vuotias
4. 50–64-vuotias
5. Yli 65-vuotias

Olen

1. Naimisissa
2. Avoliitossa
3. Naimaton
4. Leski
5. Yksinhuoltaja
6. Jokin muu, mikä?

Olen

1. Korson seurakunnan jäsen.
2. En ole Korson seurakunnan jäsen

Kirjoittaisitko millaisessa elämän tilanteessa olet tarvinnut diakonin apua?

Olen saanut kirkon diakoniasta

1. Taloudellista apua
2. Keskustelu apua
3. Esirukousta
4. Ohjausta
5. En ole saanut apua, vaikka olen pyytänyt
6. En ole hakenut apua

Olen

1. Asioinut Korson seurakunnan diakonin luona
2. En ole koskaan asioinut Korson seurakunnan diakonin luona

Asioidessani Korson seurakunnan diakonin luona

1. Tulin kuulluksi
2. En tullut kuulluksi
3. Sain riittävän avun
4. En saanut riittävästi apua

Asioidessani diakonin luona, koin että ilmapiiri oli arvostava minua koh-

taan

1. Täysin eri mieltä
2. Eri mieltä
3. En osaa sanoa
4. Samaa mieltä
5. Täysin samaa mieltä

Koin, että sain tarvitsemani avun

1. Täysin eri mieltä
2. Eri mieltä
3. En osaa sanoa
4. Samaa mieltä
5. Täysin samaa mieltä

Saamani apu oli merkityksellistä

1. Taloudellisesti
2. Henkisesti
3. Hengellisesti
4. Jokin muu merkitys
5. Avulla ei ollut merkitystä

Kirkon sanoma välittyi asioidessani diakonin luona

1. Täysin eri mieltä
2. Eri mieltä
3. En osaa sanoa
4. Samaa mieltä
5. Täysin samaa mieltä

Olisin toivonut, että kirkon sanoma olisi välittynyt enemmän

1. Täysin eri mieltä
2. Eri mieltä
3. En osaa sanoa
4. Samaa mieltä
5. Täysin samaa mieltä

Mitä haluaisit sanoa diakoneille?